

KRONVILDT OG LÆRING

INSTITUT FOR ECOSCIENCE

AARHUS UNIVERSITET

MØDE I PROJEKT KRONDYR, JÆGERE & LODSEJERE
29. JANUAR 2026

ANNIKA SKARÐSÁ JEPPESEN
AKADEMISK MEDARBEJDER

PROJEKTETS 'MOTOR'

Et fælles **læringsforløb** baseret på:

1. **deltagernes egne etiske og forvaltningsmæssige perspektiver** på den eksisterende delpopulation af kron dyr, kombineret med
2. **indsamling af data** om kron dyrenes rumlige adfærd, bestandssammensætning og biometriske data,
3. **indsamling af lokale afskydningsdata**,
4. **indsamling af data** om menneskelige aktiviteter målrettet ændringer i kron dyrenes adfærd og disses konsekvenser for kronvildtet,
5. allerede eksisterende videnskabelig dokumentation.

PROCES - METODE

Møder

- Informationsmøde (1)
  - Afsøge interesse
  - Opm. på etisk dimension (fx betydning/minimering af forstyrrelser, vigtigheden af og ønske om ansvarlig forvaltning)
- Værksteder (2) og Arbejdsgruppemøder (2)
  - Kritik og ønsker, og formulering af mål/beslutninger hvor hvad der skal gøres - 'handlingsplan'
- Deltagermøder (6)
- (Styregruppemøder (5+))

PROCES - METODE

Som supplement til de afholdte møder, etc., er der gennemført **kvalitative semistrukturerede interviews** med en række deltagere.

De centrale hovedtemaer for interviewundersøgelsen var

- Deltagernes historik med krondyr
- Deltagernes syn på etiske problemstillinger i forvaltningen

Dokumentationen indbefatter **interviews** (12), **mødeprotokoller** (9), noter mm.

RESULTATER - OVERORDNET

Der har været læring på en række områder...

- Krondyret som art – biologi, adfærd, mm.
- Krondyrenes bevægelser i området
- Praktisk – skydetræning og vildthyggejne
- Problemstillinger/temaer knyttet til krondyrforvaltning

PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL KRONDYRFORVALTNING, BL.A.....

Bestandsopgørelse – Hvad er der egentlig derude? Hvad skal vi forvalte?

Afprøvet en række forskellige metoder til at blive klogere på bestanden i området

- Kæbeindsamling/tandsnit
- Afskydningstal
- Tællinger – fra tårn og med termisk spotter
- (Faldtælling og drone)

Svaret er ikke fundet endnu, men det er måder at forsøge at blive klogere

PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL KRONDYRFORVALTNING, BL.A...

Hegning, skadesproblematik, fodring

- Dialog har givet større indblik i perspektiverne/bevidsthed om bevæggrunde, mm. → Nuanceret billedet, men ikke nødvendigvis enige
- Især fodring er uønsket – bl.a. et komplicerende element

Afskydning ('praktisk')

- Vanskeligheder ved aldersbedømmelse, mm.
- Øge afskydning – hvorfor og hvordan

PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL KRONDYRFORVALTNING, BL.A....

Etiske overvejelser, fx/især ift. afskydning

- Hvilke dyr er de 'rigtige', konsekvenserne ved at skyde ét dyr frem for et andet (kalve, lakterende hinder, etc.)
- Betydningen af hjorte (ikke kun et spørgsmål om gevir)
- Forstyrrelsers betydning → motivering for at koordinere jagtdato

PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL KRONDYRFORVALTNING, BL.A....

(Sam)forvaltning – udfordringer og samarbejde

- Bl.a. lært betydningen af at nogen går forrest
  - Ambition at undersøge hvordan samarbejde afhænger af de 'store'
  - De 'små' vil gerne følge de store.
  - Transparens, rimelighed og tillid.
- Der er altid nogen, der vil stå udenfor – hvordan håndteres det?

LAD OS ZOOME IND

NEDSLAG I INTERVIEWS, MM.

INSTITUT FOR ECOSCIENCE

AARHUS UNIVERSITET

MØDE I PROJEKT KRONDYR, JÆGERE & LODSEJERE
29. JANUAR 2026

”EN DANNELSESREJSE/MODNINGSPROCES”

Deltagerne

Tidlige minder om jagt.

- Blanding af at komme fra jægerfamilier, og ikke at gøre, men i stedet været med som fx klappere for kammeraters fædre

Fælles oplevelse af at kronvildt var noget ‘eksotisk’ i barndom/ungdom, som der siden er kommet flere og flere af.

- ”For tyve/tredive år siden”
- ”Dengang var der ingen krondyr/sjældent syn” → nu: ”helt andre mængder”/”sommetider i hundredtal”

”EN DANNELSESREJSE/MODNINGSPROCES”

Flere deltagere fortæller at generelt meget af deres viden er kommet med tiden.

- En personlig, jagtmæssig læreproces. Gået fra at handle om at man sjældent så kronstyr og derfor skød hvad der kom for, til at man gradvist er blevet i stand til at forholde sig kritisk/reflekteret til egen handling
- ‘Nyhedsfaktoren’ er forbi

” *I starten skød jeg kronvildt der kom, men nu er jeg begyndt at sige ’kig lidt på hvor stor bestanden er, hvilke skal væk, skyd kalve, kig på hjortene’ og så har jeg lært det. Det har taget de der 20 år (citat fra interview).*

” Nu kan jeg ikke lade være med at tænke tilbage på min egen hjort, som hænger hjemme på væggen. Jeg var jo pavestolt og superglad de første mange år jeg havde den, og gradvist kunne jeg jo godt se at den jo først er lige ved at være værdifuld, så hvorfor skulle den lige dø? (citat fra interview).

Skal alle kronvildtjægere igennem en 20-30 årig modningsproces?

Ikke nødvendigvis

LÆRING : KOMPETENCER

Læring har været et gennemgående tema. Både på egne og *andres* vegne.

Man vil gerne at de nye generationer af kronvildtjægere kommer rigtig fra start, i stedet for at skulle gennem samme proces som deltagerne, der selv har måtte gøre sig erfaringerne (og at eksisterende bliver opkvalificeret).

- **At være kronvildtjæger er en ‘uddannelse’ – der fremhæves behov for mesterlære og fx tilbagevendende skydeprøver**

Der går overhovedet ikke nogle skår af jægerne om så de skulle på banen én gang om året. Består man ikke første gang, så må man øve sig lidt.
(citater fra interview).

LÆRING : KOMPETENCER

Flere fortæller at de, både over tid, men også især gennem projektet har fået et mere realistisk forhold til *egne* evner

- At der ikke tages nær så mange 'chancebetonede' skud
- Forståelse for alvor og realitet i at mange jægere overvurderer egne evner, og medgiver samtidig, at det ikke kun er 'de andre', der ikke kan ramme
- En større forståelse for vigtighed i at komme på fx riffelbane og dygtiggøre sig/vedligeholde evner

” *Hvis ikke du øver dig nok som jæger, så skyder du simpelthen for dårligt. (citat fra interview)*

INSTITUT FOR ECOSCIENCE

AARHUS UNIVERSITET

MØDE I PROJEKT KRONDYR, JÆGERE & LODSEJERE
29. JANUAR 2026

ANNIKA SKARÐSÁ JEPPESEN
AKADEMISK MEDARBEJDER

” *Jeg var ikke selv kommet lige så meget på skydebanen med riflen, hvis ikke vi havde haft det her fokus. (citater fra interview)*

” *Engang kunne jeg skyde til løbende vildt på 100 meter, men nu skal jeg holde mig indenfor 50 meter. (Citat fra interview)*

.. MEN DET HANDLER IKKE KUN OM SKYDEFÆRDIGHED, MM.

Gennem projektet er der opnået en øget forståelse blandt deltagerne for at kronvildt som art og forvaltningen af den er kompleks. Det kommer blandt andet frem gennem udtalelser som.....

” *Jeg ville ikke have haft de samme muligheder eller den samme baggrund for at tage en beslutning; den der, skal den have lov at gå lidt længere? Hvis ikke jeg vidste bedre, så tog jeg måske de chancer jeg nu engang fik. I dag er der dyr hvor jeg siger ’nej, den der skal ikke væk, den skal have lov at gå noget længere’. Uddannelsesniveaue, vores vidensniveau, har bare ændret sig. Der er kæmpe forskel på den viden vi havde for tre år siden, og den viden vi har i dag. Det vigtigste er at vi holder ved det.*

- Citat fra interview

” *Det med gevirerne er én ting, men det med produktionsapparatet tror jeg ikke man tænkte over. Jeg kan jo fornemme det; den der bande jeg gik på jagt med ovre i Østjylland mødes jeg stadig med en gang om året, og jeg må indrømme at jeg synes de er langt bagefter med at tænke over hvad det er de skyder.*

-Citat fra interview

” *Jeg har jo også andre steder forsøgt at nævne nogle af de ting. Der er jo nogle jægere, de stejler simpelthen fuldstændig – de tror verden går under og jagten er slut. Jo helt sikkert har det også været en læreproces. Uddannelse og det der er ikke noget man spekulerer så meget over, når man har dannet sig sin egen mening og gået med på jagt siden man var fem år. (citater fra interview)*

RESULTAT: NU HAR VI EN GRUPPE, DER MENER....

- At have '*lært meget gennem projektet*' og '*sommetider endda føle sig som foregangsfolk, mens 'de andre' er bagude*'
- At tilhøre en gruppe, der kan '*videregive viden om kronstyr og problemstillingerne til andre*'
- At have været på en '*vidensrejse*' og kunne '*dryppe eliksir af en gryde*'

RESULTAT: VÆRDIEN I AT MØDES OG SNAKKE SAMMEN

- Mange flere siger 'vi' end 'jeg' → positive ændringer ift. fællesskab og samarbejde
- Mere åbenhed mellem folk
- Værdien af bl.a. dokumentation og opfølgning
- Forståelse for vigtighed i at skabe og fastholde et rum for dialog

”Der kommer jo også nye jagtlejere, og de skal have den samme følelse af at de også kommer til at kende naboen og også får muligheden for at komme på vildthygiejnekursus og skal have muligheden for at få fortalt af andre vigtigheden i at komme afsted med den der riffel.” (citater fra interview)

DER ER STADIG MERE AT LÆRE

Ved projektets afslutning udtrykkes det, at det fremadrettet ønskes at bruge det som et afsæt for fremtidige projekter.

...At der skal sendes fondsansøgninger og løftes nogle nye projekter, og fortsat **sammen** gøre noget *”så vi kommer til at vide endnu mere om kronvildtet, som kan gøre at forståelsen og forvaltningen henad veje bliver endnu bedre. Og så sørge for at vi bliver ved at være foran, i stedet for at vente på at andre steder når op på vores niveau.”* (citater fra interview).

”Det handler om at skabe et læringsmiljø med fælles ambition om at blive dygtigere.” (Citat fra interview)

KONKLUSION?

Det er lykkedes at skabe bevidsthed omkring de mekanismer, der er af stor betydning for forvaltning → forberedt en gruppe mennesker til en fremtid med mere bæredygtig og lokal forankret forvaltning.

” *I smalltalken på møderne hører jeg næsten mere om videoer af hjorte, som ikke er blevet skudt end det er trofæer, der vises frem. Det er meget inspirerende. (citater fra interview)*

INSTITUT FÜR ECOSCIENCE